

MĖNESIENA

Jiedu susitiko visai atsitiktinai restorane.

Jis dorojo skanius omarus, ji gnaibė savo ilgais pirščiukais vynuoges. Jos pirščiukais, primenančiais jam tas pačias vynu ir cukrum pertekusias uogas. Tuoju, iš pat pradžių, jis ėmė dievinti ją. Jis buvo įsimylėjęs ją, kaip priimta sakyti, – iš pirmo žvilgsnio. Jo širdis pradėjo stipriau plakti. Protarpiais jis nustodavo kvėpuoti. Tais protarpiais mušdavo kraujas, ir jis būdavo pasiryžęs padaryti viską, ko tik ji geistų.

Lyg tyčia buvo pavasaris.

Po dviejų karštesnių žvilgsnių jiedu buvo susipažinę. Išėję gatvėn, jiedu susikalbėjo. Kitaip ir būti negalėjo.

Jis dirbo kaip jaunesnis, ką tik priimtas valdininkas užsienių reikalų ministerijos protokole. Jis pasiryžęs buvo progresuoti. Ko daugiau reikia? Jo jaunystė, jo užimama vieta ir ypač šis, ką tik įvykęs susipažinimas jį kelte kėlė. Tarytum įmantriai buvo prišriubuoti prie nugaros geri sparnai ir kelte kėlė jį aukšty. Jį. Su tikros angliškos medžiagos gerai pasiūtais rūbais. Su jo drąsiomis ir šią valandą skaidriomis mintimis, gerai prilygintais ir sutvarkytais plaukais. Kaip ir pridera protokolo darbuotojui.

O ji?

Ji buvo – viskas. Ji buvo – nuotaka. Ką tik atvykusi į miestą, ta turtinga dvarininko dukterė. Skaisti, gerai išauklėta. Ir drąsi kaip šitas pavasaris ir skaisčių perspektyvų moteriškė. Ir su savo laibais pirščiukais tų vynuogių saldumo. Su skaisčiomis liemens ir kitokių moters dalių linijomis, kurios ypatingai harmonizavo po nauju, irgi pavasariškos medžiagos tayloru*. Būsimas aukštas ministerijos valdininkas paskambino, kad jam atsiųstų dar aukštesnio šefo automobilį, kurį jam pavykdavo retkarčiais numaukti ministerijos oficialiems ir mažiau oficialiems reikalams. Taip ir dabar. Nors dabar buvo gana vėlu. Tiksliau – apie vidunaktį.

Jie važinėjosi skaisčiomis miesto apylinkėmis. Gera mašina urzgė kaip tolimos pasakos akordai. Minkšta patentuotų spyruoklių sėdynė juos supo ir nuolat viens prie antro artino.

Mašina lėtai, visai lėtai dunksnojo ir pynė jiems jaunystės pasakas. Tarytum ir jai buvo taip gera, tai pačiai mašinai. Jie nė neįjuto, kad važiavo. Jiems atrodė, kad jie plaukia kažkokia išsvajota gondola žavėtiniais Venecijos kanalais. Kurios, tiesą pasakius, jie dar nei vienas, nei antras nėra matę. Jie tik girdėjo. Retkarčiais atsidusdami ir atsidurdami danguje, tai vėl suspėdami nuvokti pakaunės skaisčių šlaitų žalumą. Protarpiais jis nejautė kitokio likimo, jį likianti jo. Pievos, miškeliai, takai žvyruoti ir nežvyruoti, viskas buvo nulieta keistos mėnesio šviesos. Ir lengvučio šydo viskas buvo pridengta. Veidai atrodė tokie keisti. Jis buvo pasiryžęs viskam. O automobilio šešėliai – tokie gaivūs, tiršti. Automobilio šešėliai gulė ir šliaužė ant sultingos parko žolės.

Jiedu pasipasakojo savo istorijas.

Iš to staigumo ir ji atsiduso: „Ką darysi, kai žmogus toks neturtingas. Tamsta – tai kitas dalykas, tamsta gali greitai būti prezidentu.“

– Aš? – net įsisvajojęs jaunikis nusistebėjo tokia perspektyva, tiek, jam atrodė, tolima ir keista. Savo damai kiek nuraminti jis tarė: „Prezidentų ateitis tokia ilga, atmink tamsta, tokia konkurencija...“

– Aš netekau visko, – sakė įsidrąsinusi panelė, su karšta širdimi ir tokiu nauju, ką tik pasiūtu kostiumu, kuris jai ypatingai tiko.

* Vyriško kirpimo elegantiškas angliškas kostiumas.

– Ko „visko“?

– Dvaro.

– Kas gi jį pagrobė? Kas atsitiko?

– Na, tamsta žinai gerai, viskas nusavinta.

– Kaip tamsta dabar gali gyventi?

– Kaip? – truktelėjo pečiais.

Jis buvo jaunas ir herojiškas. Ir tąja savo jaunatve turtingas. Argi jis neįpintų ką į šį liūdną akordą?

– Viena likau...

Nors tai buvo tiesa, bet šie niūrūs niuansai, atrodė, mažiau derinosi su tokiu linksmu asmeniu kaip ji.

– Tamsta! – jis šoko gelbėti jos. Jis net prisiglaudė lūpomis prie jos rankų. Sąlygos buvo tokios patogios: mėnesėliošviesa ir vienuma.

Po to jie aptarė, kad geriau būtų juodviejų likimą suderint. Po to, žinoma, kai jis bus palypėjęs tarnybiniais laiptais kiek aukščiau (jis dabar buvo gana žemai). Ji labai gerai suprato jo intenciją. Jie buvo šią valandą laimingi.

Iš ryto nieko, o dabar viskas! Liepsnojo viduje jaunuolis. Bet staiga ji pašoko taip ūmai, kad jaunuolis vos sugebėjo atsipeikėti.

Dama užsidengė veidą savo laibutėmis rankomis kaip skaudžiai užgautas vaikas. Tarytum ji verkė ar iš susigraužimo spaudė galvą.

– Kas atsitiko? Kas atsitiko? – Jis kvotė save, kuo bus ją užgavęs. Žodžiu, veiksmu (kurio nebuvo), ir negalėjo dovanoti sau tariamos kaltės.

– Aš pamečiau auskarą! – Panelė pakando lūpas iš baimės.

– ?

Ji atsilošė į automobilio sėdynę. Jis atslūgo. Prakaitas buvo bepradėjęs pasirodyti. Jis irgi atsilošė automobilio sėdynėn. Jis nustebo. Jis pasižiūrėjo į ją ir taip pat į antrąjį, dar bekybantį ausyje, tokioje apetitiškoje vietoje prie kaklo, stambų auskarą. Sulygino perlo stambumą su savo mizernomis mėnesio įplaukomis, taip pat – su jos sopulio didumu ir nutarė, kad šitoji nelaimė vis dėlto galima pataisyti. Auskaras – tai dar ne viskas! Atslūgo jis kiek ir išlygino savo kaktoje raukšles kaip po sunkios ir komplikotos problemos ministerijoje.

Jis liepė sustabdyti auto. Kiek jie ieškojo vežime ir parko vejose, perlo surasti jiedviem nepavyko. Mėnesienos kelionė buvo sutrukdyta. Apsišarmojęs ir šviesiomis skraistėmis apsikutojęs, pradingo mėnulis, mūsų riteriškos poros privargintas. Paliko žvyruotas kelias – plikas, bet – nemistiškas kaip pirma. Nuotaika dingo.

Jis žiūrėjo į ponios ausį. Didelis perlas. Šeimos palaima. Brangus atminimas, susijęs su namų praeitim. Su tėvais ir dvaru. Ji – jo viešnia šiandien. Jis ją adoruojas.

Jis tarė:

– Tai įvyko per mano neapsižiūrėjimą. Tai mano kaltė (jis žiūrėjo maždaug, kodėl kartais gali išsinerti poniams auskarai). Aš atsiteisiu. Tamsta rytoj turėsi tokį pat perlą! – akcentavo jis savo pažadą.

– Niekados! Ką tamsta manai apie mane? Be to, ką žmonės pamanytų?..

– Aš žinau, tamstai tai nemalonu.

– Iš viso aš nenorėčiau daugiau apie tai kalbėti.

Kokia ji altruistė!

Bet ji tebebuvo nuliūdusi. Po gana ilgų prikalbėjimų sutiko priimti iš jo (ji pabraukė šį žodį) tą, ką jis

buvo pažadėjęs.

Jiedu atsiskyrė labai draugiškai. Jis svajojo apie ją visą naktį ir negalėjo užmigti. O kada užmigo sunkiai nusikaltusio valdininko miegu, tai sapnavo, kad jis pats gaudo riešukučiomis Pietų vandenyne perlus. Sunkus buvo tai darbas. Net suprakaitavo. Perlas yra perlas. Jis ėmė visu atsidėjimu skaičiuoti, iš kur šią valandą galėtų paimti tiek pinigų tokiam perlui įpirkti ir negalėjo užbaigti. Iš tų skaičiavimų nieko neišėjo. Pinigai reikalingi šiandien, tuojau!

Mintis, jį labai kankinanti, nutrūko.

Juodviejų buvo sutarta, kad ji pati nueisianti krautuvėn ir pati išsirinksianti tinkamą perlą ir jam pristatysianti sąskaitą. Pasekmės? Ar jis žino? Gal teks kreiptis pas patį ministerį, kurį jis tematė tik du kartu savo gyvenime... Bet po to vėl viskas busių išlyginta ir viskas busių gerai. Žinoma, kitą kartą jis busių atsargesnis! Po to jie vėl galėsių taip pat linksmai abu važinėti po Kauno apylinkes. Ir širdies nieks nespaus.

Išaušus ir visą dieną jį kankino tas bjaurus žmonių išrastas žodis sąvokai apibūdinti: „kaina?“

Savo biure valdininkas buvo visai išblyškęs. Niekas jo nė pažinti negalėjo. Jo draugai susirūpino. Diena buvo klaiki. Iš vienos pusės, labai turtinga, bet, iš kitos pusės, jį slegianti savo neišsprendžiamomis problemomis.

Pagaliau apie dvyliktą atvyko sąskaita, jos pasiūsta.

Virpančiomis rankomis ir visas suprakaitavęs jis atplėšė voką ir didvyriškai perskaitė skaitmenį.

– Devyni litai penkiasdešimt centų.

– To dar betrūko! – užsigavo valdininkas. – Sąskaitas krautuvininkas sukeitė. Tai ne mano sąskaita!

Kad jau ir nesiseka jam. Tokią rimtą valandą, per neapsižiūrėjimą žmonės krečia šposus su juo. Žmonės ne visuomet esti apdairūs ir rimti. Jis sunkiai atsisėdo savo valdiškoje kėdėje ir, kaip laukdamas galutinio sprendimo (kėdė ėmė staigiai braškėti po juo, simboliškai kalbant), jis dar užmetė akį į sąskaitą.

Po tuo svetimu lapuku buvo parašyta:

– Pinigus gavau ir kvituoju. Bambušnikas. Auksakalys irkomersantas.

Jis šią Bambušniko krautuvę pats gerai pažino. Krautuvė didelė... Kad tik būtų manoji sąskaita!

Juk tai Amerikos pinigais nepilnas doleris... Jis sunerimo.

– Palauk! – Dabar tik jis sumojo. Aktingoji mergina norinti jį prislėgti. Užuoť tikrojo savojo perlo, jį liepė pirkliauipirinkti tokio pat didumo dirbtinį... Bet aš jau ne toks maniakas!

– Palauk, tu pirkly! Tyčiotis iš žmonių... – Jo karjera vistiek jau buvo kaip ir žuvusi. Jis visu staigumu liepė pašauktikrautuvininką.

Kad būtų iškilmingiau, į tokią aukštą įstaigą atsilankė pats Bambušnikas su sąskaitėle. Jis užtikrino, kad panelė ir dabar, ir pirma buvo pirkusi dirbtinius perlus. Netikėti juo buvo negalima. Jis gan gerai pažino jį. Bambušnikas buvo mandagus. Jis skubėjo atsisveikinti.

– Bet tai buvo tikras, šeimyninis, iš prosenelės paveldėtas perlas... Tokio didumo! – Valdininkas parodė pirštais labai didelį perlą.

– Gal ir buvo. Bet ji pati pirkto savo auskarus pas mane...

– Tamsta, čia mano garbės klausimas!

Bambuškinas pažiūrėjo į jį. „Dar vienas pamišėlis šioje aukštoje įstaigoje“ (už ką tik žmonėms pinigų moka!). Jis ir taip daug laiko sugaišo dėl tokių niekniekių. Jis buvo mandagus.

Bambuškinas buvo rimtas. Jis sakė tiesą.

Abejonės nebuvo.

Valdininkas paspaudė pirkliai ranką. Valdininkas grįžo į kambarį ir garsiai nusikvatojo. Tiek garsiai, kad jo draugai manė, jog jis pamišęs. Šiam vakarui jis pakvietė visus savo bendradarbius vakarienės (pinigų neturėdamas). Omarams ir vynuogėms. Niekuomet tiek linksmai jie nebus praleidę vakaro. Bet savo paslapties jis nepasakė.

Daugiau su panele jis nesusitiko.

Jis nevedė.